

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут права
Кафедра суспільних дисциплін

„ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк

„_____” _____ 2018 р.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

07-03-48

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

ПЕДАГОГІЧНА СУПЕРВІЗІЯ
PEDAGOGICAL SUPERVISION

для здобувачів II (магістерського) рівня освіти усіх спеціальностей НУВГП
for applicants of the second (master) level of education of all specialties NUWEE

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогічна супервізія» для здобувачів ІІ (магістерського) рівня освіти усіх спеціальностей НУВГП – Рівне: НУВГП, 2018. – 13 с.

Розробник: Якубовська С.С., канд. пед. н., доцент кафедри суспільних дисциплін

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри суспільних дисциплін

Протокол від 07 березня 2018 р. №11

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Зав. кафедри суспільних дисциплін

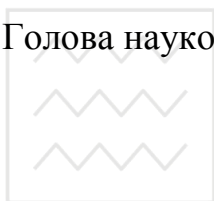
Ю.П. Олексін

07 березня 2018 р.

Схвалено науково-методичною радою НУВГП

Протокол № 2 від «21» березня 2018 р.

Голова науково-методичної ради _____ О.А. Лагоднюк

Національний університет
водного господарства
та природокористування

« _____ » 2018 року

© Я-49, 2018

© НУВГП, 2018

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни за вибором «Педагогічна супервізія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів за всіма спеціальностями підготовки.

Згідно з статтею 55 Закону України «Про вищу освіту», посади науково-педагогічних працівників можуть займати особи, які мають науковий ступінь або вчене звання, а також особи, які мають ступінь магістра.

Навчальна дисципліна «Педагогічна супервізія» забезпечує формування професійних компетентностей щодо педагогічної діяльності випускників магістратури на випускових кафедрах із педагогічних спеціальностей. Навчальна дисципліна належить до складової освітньо-наукової програми, що забезпечує набуття універсальних компетентностей.

Предмет навчальної дисципліни – процес навчання і підготовки фахівців з педагогічних спеціальностей.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення курсу передбачає наявність базових знань із курсів: «Педагогіка», «Психологія», «Конфліктологія», «Філософія», «Педагогіка та методика викладання у вищій школі»; роботу над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на заняттях, самостійну роботу та виконання окреслених завдань.

Вимоги до компетенцій визначено галузевими стандартами вищої освіти України.

Анотація

Навчальна програма дисципліни «Педагогічна супервізія» розроблена відповідно до структури та змісту навчальних посібників, які рекомендовано для студентів вищих навчальних закладів педагогічного та технічного напрямку.

Курс «Педагогічна супервізія» посідає важливе місце в загальній структурно-логічній схемі підготовки фахівця. Він належить до циклу гуманітарних дисциплін, пов'язаних з вивченням особливостей функціонування і розвитку особистості викладача вищої школи, а також спрямований на формування здатності мабутнього науково-педагогічного працівника до самостійної професійної дії.

Курс «Педагогічна супервізія» є дисципліною за вибором студента, яка вчить студентів розуміти важливість створення умов для формування професійної свідомості і мислення; розвитку вміння вступати в різні типи професійної комунікації з колегами, професійним співтовариством.

Вивчення теоретичного матеріалу супроводжується практичними заняттями, роздавальним та відеоматеріалом за розділами дисципліни.

Ключові слова: супервізія, педагогічний супровід, особистісно-професійну підтримка, педагогічна діяльність.

Abstract

The curriculum of the discipline "Pedagogical Supervision" is developed in accordance with the structure and content of the teaching aids that are recommended for students of higher educational institutions of pedagogical and technical direction.

The "Pedagogical Supervision" course occupies an important place in the general structural-logical scheme of training a specialist. He belongs to the cycle of humanitarian disciplines related to the study of the peculiarities of the functioning and development of the personality of the teacher of higher education, as well as aimed at forming the ability of an outstanding scientific and pedagogical worker to self-professional action.

The course "Pedagogical Supervision" is the discipline of the choice of the student, which teaches students to understand the importance of creating conditions for the formation of professional consciousness and thinking; developing the ability to enter different types of professional communication with colleagues, a professional community.

The study of the theoretical material is accompanied by practical classes, distribution and video material in sections of discipline.

Key words: survival, pedagogical support, personal and professional support, pedagogical activity.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	Для усіх спеціальностей НУВГП	Вибіркова	
Модулів – 2		Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		5-й	5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: курсова робота		Семестр	
		10-й	10-й
Загальна кількість годин – 90		Лекції	
		12 год.	2 год.
		Семінарські	
Загальна кількість годин – 90	18 год.	6 год.	
	Самостійна робота		
	60 год.	82 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,5, СРС – 3	Рівень вищої освіти: II (магістерський)	Вид контролю – залік	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
 для денної форми навчання - 34 % до 66 %;
 для заочної форми навчання – 9 % до 91 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування здатності майбутнього науково-педагогічного працівника до самостійної професійної дії, до розвитку своєї діяльності в нових унікальних умовах, результатом чого буде придбання необхідних компетенцій, нового досвіду і усвідомлення нових можливостей у педагогічній діяльності. Формування загальних і професійних компетенцій, особистісних якостей, прагнення до самодіяльності, самоактуалізації і творчої самореалізації в психолого-педагогічній діяльності.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- створення умов для формування професійної свідомості і мислення;
- розвиток вміння вступати в різні типи професійної комунікації з колегами, професійним співтовариством;
- формування та вдосконалення необхідних для самостійної професійної діяльності компетенцій, що дозволяють успішно здійснювати професійні дії, а також розвиток важливих професійних особистісних якостей (здатності до самоаналізу, рефлексії, ініціативності, толерантності, морально-етичних якостей і ін.).

Національний університет
водного господарства
та природокористування

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Педагогічна супервізія як галузь педагогічних знань

Тема 1. Педагогічна супервізія як наука. Сутність педагогічної супервізії. Історія, основні категорії. Принципи, методи педагогічної супервізії. Функції педагогічної супервізії: навчальна, тонізувальна, консультувальна, оцінювальна, адміністративна, менеджерська. Структура процесу педагогічної супервізії.

Тема 2. Педагогічна супервізія як метод навчання

Педагогічна супервізія як метод навчання: власне навчальна супервізія, навчальне консультування, підвищення кваліфікації. Учасники процесу педагогічної супервізії. Поняття «супервізор», «супервізований». Реальний зміст професійної діяльності та правила аналізу і систематизації професійного досвіду як основа педагогічного супервізорства як методу.

Тема 3. Форми та види педагогічної супервізії

Форми педагогічної супервізії як особливість її змісту: неформальна консультація, бесіда, семінар-практикум, вебінар, демонстрація досвіду колег, тренінг, педагогічна майстерня, методична нарада. Види педагогічної супервізії: індивідуальна і групова. Основні методи індивідуальної супервізії. Основні методи групової супервізії.

Змістовий модуль 2. Супервізорство навчальної діяльності. Особистість супервізора

Тема 4. Супервізорство навчальної діяльності. Керівництво педагогічною практикою досвідченим педагогом-супервізором. Навчальна діяльність стажиста в період практик: включене спостереження зразків професійних дій супервізора та інших педагогів, участь в аналізі навчальних занять, планування навчальних занять, спільне їх проведення разом з педагогом-супервізором, перевірка самостійних і контрольних завдань студентів та інші види професійних дій.

Тема 5. Супервізія в період післядипломного стажування

Проблеми супервізії в період післядипломної стажування: проблеми саморозуміння і самосприйняття молодого фахівця; теоретичні знання і професійні дії, процес самостійного розвитку теоретичних знань і практичних прийомів; взаємовідносини з іншими людьми; практичне освоєння змісту діяльності педагога в освітньому закладі та розвиток професійних умінь і навичок, необхідних для роботи в освітній установі.

Тема 6. Професійні вимоги до особистості супервізора

Супервізор як мотиватор професійного розвитку викладача вищої школи. Умови продуктивної та успішної взаємодії суб'єктів супервізорського процесу: професійна компетентність, володіння методикою і методологією навчання, здатність до натхнення і спонукання до активності, посилення емпатії. Причини недосконалості супервізора та шляхи їх усунення. Система особистісних цінностей педагогічної супервізії.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем змістових модулів	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі				
		л	с	л а б.	ін д.	с.р.		л.	с.	л а б.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Змістовий модуль 1. Педагогічна супервізія як галузь педагогічних знань												
Тема 1. Педагогічна супервізія як наука	13	2	2			9	10	2				8
Тема 2. Педагогічна супервізія як метод навчання	13	2	2			9	18					18
Тема 3. Форми та види педагогічної супервізії	13	2	2			9	18					18
Разом – зм. м 1.	39	6	6			18	46	2				44
Змістовий модуль 2. Супервізорство навчальної діяльності. Особистість супервізора												
Тема 4. Супервізорство педагогічної практики	17	2	4			11	12		2			10
Тема 5. Супервізія в період післядипломного стажування	17	2	4			11	20		2			18
Тема 6. Професійні вимоги до особистості супервізора	17	2	4			11	12		2			10
Разом – зм. м 2.	51	6	12			33	44					38
Усього годин	90	12	18			60	90	2	6			82

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Структура процесу педагогічної супервізії	2	-
2.	Аналіз і систематизація професійного досвіду як основа педагогічного супервізорства	2	-
3.	Види педагогічної супервізії	2	-
4.	Методика керівництва педагогічною практикою досвідченим педагогом-супервізором	2	2
5.	Методика аналізу та планування навчальних занять під час практики	2	-
6.	Саморозуміння та самосприйняття молодого фахівця	2	2
7.	Розвиток професійних умінь і навичок в процесі роботи в освітній установі	2	-
8.	Професійна компетентність як умова продуктивної та успішної взаємодії суб'єктів супервізорського процесу:	2	-
9.	Причини недосконалості супервізора та шляхи їх усунення.	2	2
	Разом	18	6

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-сть годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1.	Принципи, методи педагогічної супервізії	12	16
2.	Основні методи групової супервізії	12	16
3.	Навчальна діяльність стажиста в період практик	12	17
4.	Проблеми супервізії в період післядипломної стажування	12	17
5.	Умови продуктивної та успішної взаємодії суб'єктів супервізорського процесу	12	16
	Разом	60	82

7. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни „Педагогічна супервізія» використовуються пояснювально-ілюстративні методи використанням мультимедійних презентацій та проблемні методи навчання із застосуванням:

- розв'язання проблемних завдань;
- виконання індивідуальних психологічних досліджень;
- тестових завдань;
- прийомів рольової гри;
- доповідей та повідомлень;
- активізації самостійного вивчення студентами літератури;
- навчальних дискусій.

8. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в письмовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання (одна правильна відповідь з чотирьох запропонованих). Екзаменаційні білети містять 1 теоретичне питання з педагогіки вищої школи, 1 теоретичне питання з психології вищої школи, 1 практичне завдання.

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;
- з семінарських занять – на основі перевірки конспектів та виконаних завдань.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на семінарських заняттях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

1. Завдання до семінарського заняття (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні вправи, психолого-педагогічні дослідження та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль № 1			Змістовий модуль № 2			100
40			60			
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	
10	15	15	20	20	20	

Національний університет
водного господарства
та природокористування

T1, T2... T6

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для заліку
90–100	Зараховано
82–89	
74–81	
64–73	
60–63	
35–59	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням курсу

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Педагогічна супервізія» включає:

1. **07-03-100 Конспект лекцій з дисципліни «Педагогічна супервізія»** для здобувачів II (магістерського) рівня освіти усіх спеціальностей НУВГП / С.С. Якубовська. – Рівне: НУВГП, 2017. - 90 с.

2. **07-03-101** Методичні вказівки до семінарських занять та самостійного вивчення з дисципліни «Педагогічна супервізія» для студентів» форми навчання / С.С. Якубовська. – Рівне: НУВГП, 2017. - 24 с.
3. **07-03-102** Методичні вказівки до семінарських занять та самостійного вивчення з дисципліни «Педагогічна супервізія» для студентів для студентів» заочної форми навчання / С.С. Якубовська. – Рівне: НУВГП, 2017. - 18 с.
4. Конспект лекцій на паперових носіях.
5. Конспект лекцій на електронних носіях.
6. Мультимедійні презентації до тем дисципліни
7. Роздавальний матеріал до семінарських занять.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

11. Рекомендована література

Базова

1. Научно-методическое сопровождение персонала школы: педагогическое консультирование и супервизия: Монография / М.Н.Певзнер, О.М.Зайченко, В.О.Букетов, С.Н.Горычева, А.В.Петров, А.Г.Ширин / Под ред. М.Н.Певзнера, О.М.Зайченко. – Великий Новгород: НовГУ им. Ярослава Мудрого; Институт образовательного маркетинга и кадровых ресурсов, 2002. – 316 с. ISBN 5-89896-180-1
2. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З.Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, А.В. Семенова та ін.; За ред.. З.Н. Курлянд. - 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 495 с.
3. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Підручник 2-е вид. – К.: Каравела, 2008. – 352 с.
4. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи. Практикум: Навч. посіб. – К.: Каравела, 2008.
5. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В.Л. Ортинський – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с. – ISBN 978-966-364-820-0.
6. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: «Академвидав», 2006. – 352 с. (Альма-матер).

Допоміжна

1. Житвай С.А. Супервізія як метод супроводу діяльності педагога / С.А. Житвай [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sibac.info/conf/pedagog/lxv/57034>
2. Практикум з соціальної роботи : Навчально-методичний посібник // Уклад. : О. М. Шевчук. – Умань : ФОП Жовтий, 2016. – 100 с.

3. Синіцина Г.П. Можливості супервізії в посиленні практичної підготовки / Г.П. Синіцина [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=21663>
4. Туркова Д.М. Психологічні, педагогічні та організаційні умови запровадження європейських стандартів підготовки майбутніх практичних психологів у системі вищої освіти України / Д.М. Туркова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://problemps.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/58/2017/01/25>
5. Власова О.І. Педагогічна психологія: Навч. посібник / О.І. Власова. – Київ: Либідь, 2005.
6. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. посібник. – К.: ВЦ «Академія», 2006. – 256 с. (Альма-матер).
7. Гончаров С.М. Основи педагогічної праці: Навч. посібник / С.М. Гончаров. – Рівне: РДТУ, 2001.
8. Державна національна програма „Освіта” (Україна ХХІ століття). – К., 1994.
9. Закон України “Про вищу освіту” (2014р.)
10. Збірник нормативних актів України щодо організації навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі. Випуск 1. – К.: УАЗТ, 2003. – 420 с.
11. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамушенко, І.Ф. Кривонос, О.Г. Мирошник. – Київ: Вища школа, 2004.
12. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005. – 448 с. (Альма-матер).
13. Савчин М.В. Педагогічна психологія: Навч. посіб. – К.: Академвидав, 2007. – 424 с. (Альма-матер).
14. Філоненко М.М. Психологія спілкування. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 224 с.
15. Якубовська С.С. Психологія і педагогіка. Навч. посібник / С.С. Якубовська. – Рівне: НУВГП, 2012. – 324 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Міністерство освіти і науки України / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua>
3. Освіта.UA: Освіта в Україні та за кордоном / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://osvita.ua/>
4. Вища освіта / [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/
5. Педагогіка вищої школи / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://pidruchniki.com/14170120/pedagogika>